

2.2. Schema bloc structurală standard

- Elementele schemei bloc funcționale sunt descrise de ecuații.
- Se obține schema bloc structurală standard, fig.III.16.

Transferul intrare-ieșire are forma:

$$Y(s) = G_0(s)G_p(s)Y_p(s) \pm G_{0w}(s)W(s), \quad (2.1)$$

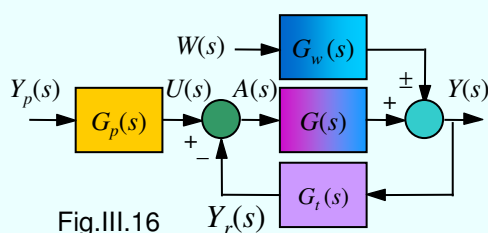

Fig.III.16

$$G_0(s) = \frac{G(s)}{1 + G(s)G_t(s)}, \quad (2.2)$$

$$G_{0w}(s) = \frac{G_w(s)}{1 + G(s)G_t(s)}, \quad (2.3)$$

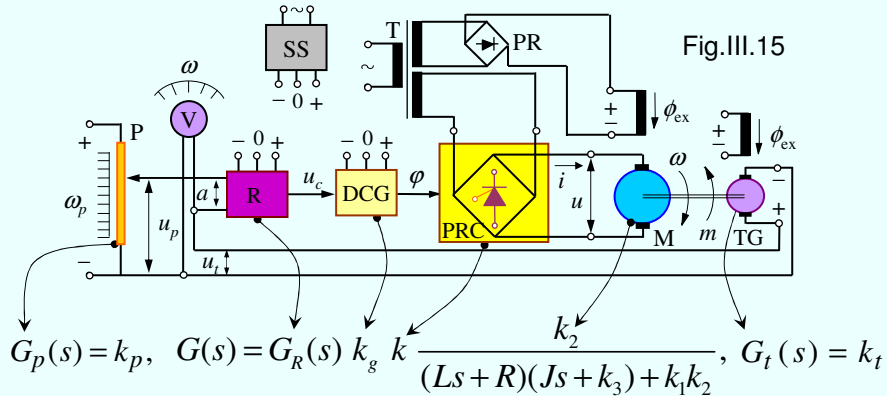
$$G(s) = G_R(s)G_E(s)G_{IA}(s). \quad (2.4)$$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

1

Exemplul 2.2 (Sistemul automat de la ex.2.1)

$$G_w = \frac{Ls + R}{(Ls + R)(Js + k_3) + k_1 k_2}$$

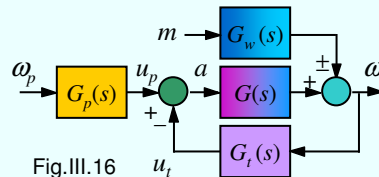

Fig.III.16

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

2

3. Implicații ale principiului abaterii

Uzual $G_p(s) = k_p = \text{const.}$

Rolul lui y_p este jucat de u ,
exceptând cazul considerării
elementului de prescriere:

$$U(s) = G_p(s)Y_p(s). \quad (3.1)$$

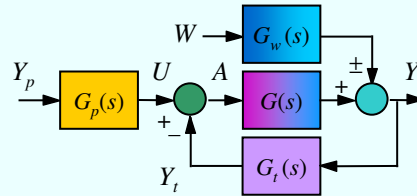

Fig.III.16

Principiul abaterii (Watt):

Însăși existența unei variații a abaterii a (oricare ar fi cauza)
are ca efect evoluția sistemului automat în sensul diminuării
sau chiar al anulării abaterii.

3.1. O formă analitică a principiului abaterii

Se pot scrie ecuațiile:

$$A(s) = U(s) - G_t(s)Y(s) \quad (3.2)$$

$$Y(s) = G(s)A(s) \pm G_w(s)W(s). \quad (3.3)$$

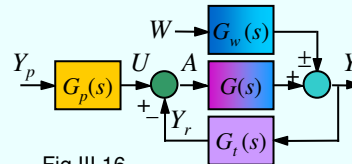

Fig.III.16

Eliminând $Y(s)$ între (3.2) și (3.3) rezultă **ecuația abaterii**:

$$A(s) = \frac{1}{1 + G(s)G_t(s)} U(s) \mp \frac{G_w G_t(s)}{1 + G(s)G_t(s)} W(s). \quad (3.4)$$

Pentru $U(s) \neq 0, W(s) \neq 0$

situația ideală este: $A(s) = 0,$ (3.7)

ceea implică: $|F(s)| = \infty.$

Pentru funcția $F(s) = 1 + G(s)G_t(s)$

condiția $|F(s)| = \infty$ este practic **imposibilă** !

O abordare practică constă în înlocuirea condiției:

$$A(s) = 0 \quad (3.7)$$

cu condiția mai **realistă**: $|A(s)|$ – acceptabil de mic. (3.10)

Aceasta implică:

$$|F(s)| \quad \text{– acceptabil de mare,} \quad (3.14)$$

$$|G(s)G_t(s)| \quad \text{– acceptabil de mare.} \quad (3.15)$$

$F(s)$ are un rol esențial în asigurarea unei abateri mici.

(3.14), (3.15) pot fi realizate prin $G_R(s)$ adecvat ales în:

$$G(s) = G_R(s)G_E(s)G_{IA}(s). \quad (2.4)$$

3.2. Semnificația funcției $F(s) = 1 + G(s)G_t(s)$

În fig.III.16 se consideră $U(s) \equiv 0, W(s) \equiv 0$.

1° Pentru

$$|G(s)G_t(s)| < 1, \quad (3.20)$$

$|A(s)|$ descrescător – sistem stabil.

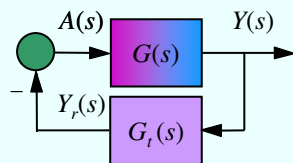
2° Pentru

$$|G(s)G_t(s)| \geq 1, \quad (3.22)$$

$|A(s)|$ crescător – sistem instabil. (3.22) include:

$$|G(s)G_t(s)| \quad \text{– acceptabil de mare.} \quad (3.15)$$

Urmează că $F(s)$ are un rol esențial și în asigurarea stabilității.

Condițiile

$$|G(s)G_t(s)| < 1, \quad (3.20)$$

pe de o parte, și, pe de altă parte,

$$\left\{ \begin{array}{l} |G(s)G_t(s)| \geq 1, \end{array} \right. \quad (3.22)$$

$$\left\{ \begin{array}{l} |G(s)G_t(s)| - \text{acceptabil de mare,} \end{array} \right. \quad (3.15)$$

nu sunt realizabile pentru aceiași s , simultan.

Nu se pot asigura simultan abaterea mică și stabilitatea.

BIBO-stabilitatea este prioritară.

Se alege $G(s)$ (respectiv $G_R(s)$) astfel încât să aibă loc

(3.15) și apoi (3.20) în cadrul unui compromis acceptabil.

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

7

3.3. Abaterea staționară

Sistemele automate funcționează, uzual, în regim staționar.

Sistemul automat din fig. III.16 are următoarea abatere:

$$A(s) = \frac{1}{1 + G(s)G_t(s)} U(s) \mp \frac{G_w(s)G_t(s)}{1 + G(s)G_t(s)} W(s). \quad (3.4)$$

Se aplică următoarele mărimi de intrare:

$$u(t) = u_s \sigma(t), \quad U(s) = \frac{1}{s} u_s, \quad (3.24)$$

$$w(t) = w_s \sigma(t), \quad W(s) = \frac{1}{s} w_s. \quad (3.25)$$

Abaterea staționară oferă indicații asupra calității sistemului.

Folosind teorema valorii finale, din (3.4) rezultă:

$$a_s = \lim_{s \rightarrow 0} s A(s) = \lim_{s \rightarrow 0} s \left(\frac{1}{1 + G(s)G_t(s)} \frac{u_s}{s} \mp \frac{G_w(s)G_t(s)}{1 + G(s)G_t(s)} \frac{w_s}{s} \right). \quad (3.26)$$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

8

$$a_s = \frac{1}{1 + G(0)G_t(0)} u_s \mp \frac{G_w(0)G_t(0)}{1 + G(0)G_t(0)} w_s. \quad (3.26)$$

În general $a_s \neq 0$.

$= +\infty$ pentru $G(s) = \frac{1}{s} G_1(s)$

Fie $G_t(0)$, $G_w(0)$ finite și fie $G(s) = \frac{1}{s} G_1(s)$, respectiv există un pol în $s = 0$ pe calea directă (un integrator în regulator).

Atunci $|G(0)| = +\infty$ și din (3.26) rezultă:

$$a_s = 0. \quad (3.27)$$

(3.27) rezultă din **principiul abaterii + integratorului**.

Se va arăta că integratorul reduce gradul de stabilitate.

Se înzestrează $G(s)$ cu poli și zerouri astfel încât să se asigure și BIBO-stabilitatea.

3.4. Efectul perturbației

Se apreciază cu caracteristica statică

$$y_s = f(w_s),$$

care este relația staționară între ieșirea y_s și perturbația w_s .

Se folosește relația intrare – ieșire:

$$Y(s) = G_0(s)G_p(s)Y_p(s) \pm G_{0w}(s)W(s), \quad (2.1)$$

pentru $y_p(t)$, $w(t)$ funcții treaptă.

Cu teorema valorii finale în (2.1) (" $\pm$ " inclus în G_w) se scrie:

$$y_s = \lim_{t \rightarrow +\infty} y(t) = \lim_{s \rightarrow 0} sY(s) = \lim_{s \rightarrow 0} s \left[G_0(s)G_p(s) \frac{y_{ps}}{s} + G_{0w}(s) \frac{w_s}{s} \right],$$

$$y_s = G_0(0)G_p(0)y_{ps} + G_{0w}(0)w_s.$$

Prin urmare, caracteristica statică are forma:

$$y_s = y_0 + S_0 w_s, \quad (3.28)$$

în care, cu (2.2) și (2.3), se concretizează

$$y_0 = G_0(0)G_p(0)y_{ps} = \frac{G(0)G_p(0)}{1+G(0)G_t(0)} y_{ps}, \quad S_0 = G_{0w}(0) = \frac{G_w(0)}{1+G(0)G_t(0)}.$$

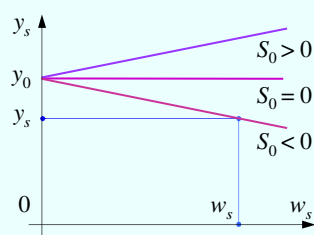

Fig.III.18

Fie $G_t(0) = G_p(0)$, $G_w(0)$ finite.

Dacă există un pol în $s = 0$ pe calea directă (un integrator în regulator),

respectiv $G(s) = \frac{1}{s} G_1(s)$, atunci

$|G(0)| = +\infty$, $S_0 = 0$ și din (3.28) rezultă:

$$y_s = y_{ps}. \quad (3.31)$$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

11

3.5. Senzitivitatea la variația parametrilor

Parametrii se modifică în timp și determină variația abaterii.

Pentru $|1+G(s)G_t(s)| \cong |G(s)G_t(s)| \gg 1$ (v. (3.15)) și $W(s) \equiv 0$,

din (2.1) – (2.3), (3.1), respectiv din:

$$Y(s) = \frac{G(s)}{1+G(s)G_t(s)} U(s) \pm \frac{G_w(s)}{1+G(s)G_t(s)} W(s),$$

se obține

$$|Y(s)| = \left| \frac{G(s)}{1+G(s)G_t(s)} \right| |U(s)| = \frac{1}{|G_t(s)|} |U(s)|. \quad (3.41)$$

$Y(s)$ este sensibil la variația parametrilor traductorului și mai puțin la cea a parametrilor căii directe.

Un sistem automat nu este mai bun decât traductorul său.

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

12

3.6. Efectul zgomotelor

Traductoarele procesează semnale de puteri mici.

Dar nu prea mici pentru a nu fi comparabile cu **zgomotele**.

Surse de zgomot: naturale, tehnice; electrice, mecanice etc.

Semnificative: agitația termică, undele electro-magnetice etc.

Perturbații: zgomotele sunt comparabile cu semnalele utile.

Cel mai afectat este traductorul – fig.III.23.

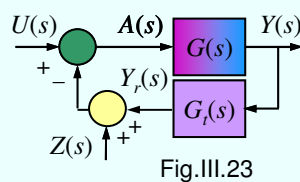

Fig.III.23

$$A(s) = \frac{1}{1 + G(s)G_t(s)} [U(s) - Z(s)]. \quad (3.57)$$

$Z(s)$ și $U(s)$ au efecte comparabile.

Efectul lui Z se reduce prin $|Z|$ f. mic sau $|1 + GG_t|$ f. mare.

4. Stabilitatea

4.1. Polii și zerourile sistemului automat

$$G_p(s) = k_p, \quad G_t(s) = k_r, \quad k_p = k_r$$

$$G(s) = \frac{Q(s)}{P(s)} = \frac{Q(s)}{P_a(s)P_b(s)}, \quad G_w(s) = \frac{Q_w(s)}{P_a(s)}$$

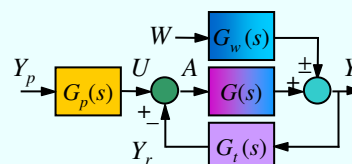

Fig.III.16

$P(s)$ – polinomul polilor căii directe

$P_a(s)$ – polinomul polilor instalației automatizate

$P_b(s)$ – polinomul polilor regulatorului și elementului de exec.

$Q(s)$ – polinomul zerourilor căii directe ($P(s)$, $Q(s)$ – prime)

$Q_w(s)$ – polinomul zerourilor căii perturb. ($P_a(s)$, $Q_w(s)$ – prime).

Înlocuind

$$G(s) = \frac{Q(s)}{P(s)} = \frac{Q(s)}{P_a(s)P_b(s)}, \quad G_w(s) = \frac{Q_w(s)}{P_a(s)}, \quad G_p(s) = G_t(s) = k_t,$$

în formulele

$$G_0(s) = \frac{G(s)}{1 + G(s)G_t(s)}, \quad G_{0w}(s) = \frac{G_w(s)}{1 + G(s)G_t(s)},$$

se obțin:

$$G_0(s) \triangleq \frac{Q_0(s)}{P_0(s)} = \frac{\frac{Q(s)}{P(s)}}{1 + k_t \frac{Q(s)}{P(s)}} = \frac{Q(s)}{P(s) + k_t Q(s)},$$

$$G_{0w}(s) \triangleq \frac{Q_{0w}(s)}{P_0(s)} = \frac{\frac{Q_w(s)}{P_a(s)}}{1 + k_t \frac{Q(s)}{P_a(s)P_b(s)}} = \frac{Q_w(s)P_b(s)}{P(s) + k_t Q(s)}.$$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

15

Prin urmare:

$$Q_0(s) \equiv Q(s),$$

- pentru $u \rightarrow y$, polinomul zerourilor sistemului automat (SA) este identic cu polinomul zerourilor căii directe.

$$Q_{0w}(s) = Q_w(s)P_b(s),$$

- pentru $w \rightarrow y$, polinomul zerourilor SA este produsul polinoamelor zerourilor căii perturbației și al polilor regulatorului și elementului de execuție.

$$P_0(s) = P(s) + k_t Q(s),$$

- polinomul polilor SA este suma polinoamelor polilor căii directe și al zerourilor căii directe multiplicat cu k_t .

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

16

- Reacția negativă **alocă** polii sistemului automat (SA).
Se realizează cu ajutorul parametrilor ajustabili ai căii directe (ai regulatorului).
- Scopul este asigurarea BIBO-stabilității și realizarea unor valori acceptabile pentru indicii de calitate.
- Aceștia nu pot fi identici pentru transferurile $u \rightarrow y$ și $w \rightarrow y$ deoarece acestea au zerouri diferite.
- Zerourile căii directe și ale căii perturbației sunt invariante în raport cu reacția negativă, respectiv sunt zerouri ale SA pentru transferurile $u \rightarrow y$ și respectiv $w \rightarrow y$.

4.2. Stabilitatea structurală

Definiția 1

Un sistem se numește **BIBO-structural stabil** dacă are un domeniu parametric nevid de BIBO-stabilitate și pentru orice variație a parametrilor, suf. mică, sist. rămâne BIBO-stabil. ■

Funcțiile de transfer ale sistemelor în circuit deschis și închis:

$$G(s)G_t(s) \triangleq \frac{M(s)}{N(s)}, \quad m = \text{grad } M \geq 0, \quad n = \text{grad } N > m, \quad M, N \text{ prime};$$

$$G_0(s) = \frac{G(s)}{1 + G(s)G_t(s)} = \frac{M(s)k_t^{-1}}{N(s) + M(s)},$$

$$P_0(s) \triangleq N(s) + M(s), \quad \text{grad } P_0 = n.$$

Teorema 1 (Aizerman - Gantmaher)

a) $M(s)$ – polinom hurwitzian. b) $N(s)$ se factorizează astfel:

$$N(s) = s^p \prod_{i=1}^q (a_i s^2 + 1) \prod_{j=1}^r (b_j s - 1) N_1(s),$$

$$p \geq 0, a_i > 0, i = \overline{1, q}, b_j > 0, j = \overline{1, r}, q \geq 0;$$

$N_1(s)$ hurwitzian de grad $n - \rho$, $\rho = p + 2q + r$.

O condiție necesară și suficientă ca sistemul automat să fie BIBO-structural stabil este ca să aibă loc inegalitățile:

- 1° $p + r \leq m + 1$;
- 2° m, n și ρ conform tabelului:

$\rho \backslash m$	$m = 0$	$m - \text{par}$	$m - \text{impar}$
$\rho - \text{par}$	$n > 2\rho$	$m + n > 2\rho - 1$	$m + n > 2(\rho - 1)$
$\rho - \text{impar}$	$n > 2(\rho - 1)$	$m + n > 2(\rho - 1)$	$m + n > 2\rho - 1$ ■

Exemplul 4.2

Fie sistemul automat cu structura din fig. III.16 și

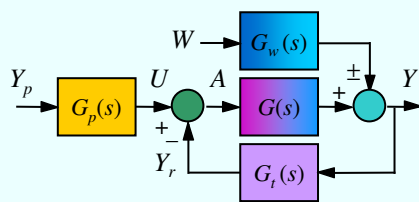

Fig.III.16

$$G_p(s) \equiv G_t(s) = 1, \quad G_w(s) = 0,$$

$$G(s) = G_R(s)G_F(s),$$

$$G_F(s) = \frac{k}{T^2 s^2 + 1},$$

$$G_R(s) = k_R \frac{\tau_1 s^m + \tau_2 s^{m-1} + \dots}{s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots}$$

Să se determine funcția de transfer $G_R(s)$ a regulatorului astfel încât sistemul automat să fie BIBO-structural stabil.

Sistemul în circuit deschis este descris de:

$$G(s)G_f(s) = \frac{k_R k (\tau_1 s^m + \tau_2 s^{m-1} + \dots)}{(T^2 s^2 + 1)(s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots)}, \quad n = \alpha + 2.$$

Pentru $G(s)G_I(s) = \frac{k_R k (\tau_1 s^m + \tau_2 s^{m-1} + \dots)}{(T^2 s^2 + 1)(s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots)}$ soluția nu este unică.

Cazul I. Se alege $G_R(s)$ cu polii & zerourile în $\{\text{Re } s < 0\}$;

urmează $p = r = 0, q = 1, \rho = 2$.

Condiția 1° (t.1): $p + r \leq m + 1, 0 \leq m + 1$.

Soluția a: se alege $m = 0, G(s)G_I(s) = \frac{k_R k}{(T^2 s^2 + 1)(s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots)}$.

Condiția 2° (t.1): $n > 2\rho, n = \alpha + 2 > 4; n = 5, \alpha = 3$.

Se alege $G_R(s) = \frac{k_R}{s^3 + a s^2 + b s + c}, k_R > 0$, numitorul hurwitzian.

Soluția b: se alege $m = 1, G(s)G_I(s) = \frac{k_R k (\tau s + 1)}{(T^2 s^2 + 1)(s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots)}$.

Condiția 2° (t.1): $m + n > 2\rho - 1, 1 + n = \alpha + 2 + 1 > 2; n = 2, \alpha = 0$.

Se alege $G_R(s) = k_R (\tau s + 1), k_R > 0, \tau > 0$.

Cazul II. Se alege $G_R(s)$ cu un pol în $s = 0$ și restul polilor și

zerourilor în $\{\text{Re } s < 0\}$; urmează $p = q = 1, r = 0, \rho = 3$.

Condiția 1° (t.1): $p + r \leq m + 1, 1 \leq m + 1$.

Soluția a: se alege $m = 0, G(s)G_I(s) = \frac{k_R k}{(T^2 s^2 + 1)(s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots)}$.

Condiția 2° (t.1): $n > 2(\rho - 1), n = \alpha + 2 > 4; n = 5, \alpha = 3$.

Se alege $G_R(s) = \frac{k_R}{s(s^2 + a s + b)}, k_R > 0, a > 0, b > 0$.

Soluția b: se alege $m = 1, G(s)G_I(s) = \frac{k_R k (\tau s + 1)}{(T^2 s^2 + 1)(s^\alpha + a s^{\alpha-1} + b s^{\alpha-2} + \dots)}$.

Condiția 2° (t.1): $m + n > 2\rho - 1, n + 1 = \alpha + 2 + 1 > 5; n = 5, \alpha = 3$.

Se alege $G_R(s) = \frac{k_R (\tau s + 1)}{s(s^2 + a s + b)}, k_R > 0, \tau > 0, a > 0, b > 0$. ■

5. Precizia unui sistem automat

5.1. Eroarea; implicații ale principiului abaterii

- Analiza **preciziei** unui sistem automat se bazează pe noțiunea de **eroare** și nu pe aceea de **abatere**.

- **Eroarea** se definește prin:

$$e = y_p - y. \quad (5.1)$$

- În același timp, **abaterea** este:

$$a = u - y_r. \quad \rightarrow \quad e \neq a.$$

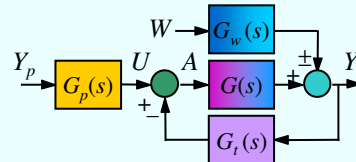

Fig.III.16

- Spre deosebire de abatere, eroarea este o mărime virtuală: nu este generată și nici nu acționează în cadrul sistemului automat.

Ideal ar fi să se realizeze:

$$e = y_p - y \equiv 0 \quad \rightarrow \quad y \equiv y_p.$$

Cf. fig.III.16 și relației $e = y_p - y$ se scrie:

$$E(s) = Y_p(s) - Y(s) = \left[1 - \frac{G_p(s)G(s)}{1 + G(s)G_t(s)} \right] Y_p(s) \mp \frac{G_w(s)}{1 + G(s)G_t(s)} W(s). \quad (5.2)$$

Uzual $G_p(s) = G_t(s) = k_t$. Rezultă: $G_{ep}(s) \triangleq \frac{1}{1 + G(s)k_t}$

$$E(s) = \frac{1}{1 + G(s)k_t} Y_p(s) \mp \frac{G_w(s)}{1 + G(s)k_t} W(s).$$

Pe de altă parte, din (3.4) se obține:

$$A(s) = \frac{k_t}{1 + G(s)k_t} Y_p(s) \mp \frac{G_w(s)k_t}{1 + G(s)k_t} W(s) = k_t E(s).$$

Așadar

$$A(s) = k_t E(s), \quad E(s) = k_t^{-1} A(s). \quad (5.14)$$

Pentru $k_t = 1$ rezultă:

$$E(s) \equiv A(s). \quad (5.15)$$

Principiul abaterii se extinde și la eroare.

Exceptând (5.15), între eroare și abatere există deosebiri:

- de natură dimensională,
- de anvergură a domeniului de valori și
- de mod de definire; **eroarea** este o mărime *virtuală*

iar **abaterea** este o mărime *reală*.

5.2. Eroarea staționară

Uzual sistemele automate funcționează în regim staționar.

Precizia se definește prin **eroarea staționară (ES)**.

ES în raport cu mărimea prescrisă

Se folosește (5.2) pentru $G_p(s) = G_t(s) = k_p$, $W(s) \equiv 0$. Se obține:

$$E_p(s) = G_{ep}(s) Y_p(s). \quad (5.3)$$

1° ES de poziție

Mărimea prescrisă este *funcția treaptă unitară*:

$$y_p(t) = \sigma(t), \quad Y_p(s) = \frac{1}{s}. \quad (5.21)$$

Cu teorema valorii finale, din (5.3) cu (5.21), se obține:

$$e_{psp} = \lim_{t \rightarrow +\infty} e_p(t) = \lim_{s \rightarrow 0} s E_p(s) = \lim_{s \rightarrow 0} s G_{ep}(s) \frac{1}{s} = G_{ep}(0). \quad (5.22)$$

2° ES de viteză

Mărimea prescrisă este *funcția rampă unitară*:

$$y_p(t) = t\sigma(t), \quad Y_p(s) = \frac{1}{s^2}. \quad (5.23)$$

$$e_{psv} = \lim_{t \rightarrow +\infty} e_p(t) = \lim_{s \rightarrow 0} sE_p(s) = \lim_{s \rightarrow 0} sG_{ep}(s) \frac{1}{s^2} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s} G_{ep}(s). \quad (5.24)$$

3° ES de accelerație

Mărimea prescrisă este *funcția parabolă unitară*:

$$y_p(t) = \frac{1}{2} t^2 \sigma(t), \quad Y_p(s) = \frac{1}{s^3}. \quad (5.25)$$

$$e_{psa} = \lim_{t \rightarrow +\infty} e_p(t) = \lim_{s \rightarrow 0} sE_p(s) = \lim_{s \rightarrow 0} sG_{ep}(s) \frac{1}{s^3} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2} G_{ep}(s). \quad (5.26)$$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

27

$$G_{ep}(s) \triangleq \frac{1}{1 + G(s)k_t}, \quad \begin{cases} e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1 + k_t G(s)}. & (5.22) \\ e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1 + k_t G(s)]}. & (5.24) \\ e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1 + k_t G(s)]}. & (5.26) \end{cases}$$

A) $G(s)$ nu are poli în $s = 0$.

ES de poziție
$$e_{psp} = \frac{1}{1 + k_t G(0)}.$$

ES de viteză
$$e_{psv} = \frac{1}{[1 + k_t G(0)]} \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s} = \infty.$$

ES de accelerație
$$e_{psa} = \frac{1}{[1 + k_t G(0)]} \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2} = \infty.$$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

28

$$G_{ep}(s) \triangleq \frac{1}{1+G(s)k_t}, \begin{cases} e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1+k_t G(s)}. & (5.22) \\ e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1+k_t G(s)]}. & (5.24) \\ e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1+k_t G(s)]}. & (5.26) \end{cases}$$

B) $G(s)$ are 1 pol în $s = 0$; $G(s) \triangleq s^{-1}G_1(s)$.

ES de poziție $e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1+k_t s^{-1}G_1(s)} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{s}{s+k_t G_1(s)} = 0.$

ES de viteză $e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1+k_t s^{-1}G_1(s)]} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{[s+k_t G_1(s)]} = \frac{1}{k_t G_1(0)}.$

ES de accel. $e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1+k_t s^{-1}G_1(s)]} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[s+k_t G_1(s)]} = \infty.$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

29

$$G_{ep}(s) \triangleq \frac{1}{1+G(s)k_t}, \begin{cases} e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1+k_t G(s)}. & (5.22) \\ e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1+k_t G(s)]}. & (5.24) \\ e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1+k_t G(s)]}. & (5.26) \end{cases}$$

C) $G(s)$ are 2 poli în $s = 0$; $G(s) \triangleq s^{-2}G_2(s)$.

ES de poziție $e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1+k_t s^{-2}G_2(s)} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{s^2}{s^2+k_t G_2(s)} = 0.$

ES de viteză $e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1+k_t s^{-2}G_2(s)]} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{s}{[s^2+k_t G_2(s)]} = 0.$

ES de accel. $e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1+k_t s^{-2}G_2(s)]} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{[s^2+k_t G_2(s)]} = \frac{1}{k_t G_2(0)}.$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

30

$$G_{ep}(s) \triangleq \frac{1}{1+G(s)k_t}, \begin{cases} e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1+k_t G(s)}. & (5.22) \\ e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1+k_t G(s)]}. & (5.24) \\ e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2} G_{ep}(s) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1+k_t G(s)]}. & (5.26) \end{cases}$$

D) $G(s)$ are 3 poli în $s = 0$; $G(s) \triangleq s^{-3}G_3(s)$.

ES de poziție $e_{psp} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{1+k_t s^{-3}G_3(s)} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{s^3}{s^3+k_t G_3(s)} = 0.$

ES de viteză $e_{psv} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s[1+k_t s^{-3}G_3(s)]} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{s^2}{[s^3+k_t G_3(s)]} = 0.$

ES de accel. $e_{psa} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s^2[1+k_t s^{-3}G_3(s)]} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{s}{[s^3+k_t G_3(s)]} = 0.$

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

31

6. Performanțele unui sistem automat

6.1. Indici de calitate

de regim staționar: erorile staționare (v. III.5);

de regim tranzitoriu: $\sigma\%$, t_s , t_c (v II.7.1).

Indicii de calitate sunt specificați și se realizează în proiectare.

Soluțiile (pentru regulator) pot fi contradictorii:

se caută valori acceptabile pentru toți indicii de calitate.

Valori admisibile: ES – compatibile cu precizia traductoarelor;

$$\sigma\% \leq 18 - 20\%;$$

t_s , t_c – compatibile cu limitările tehnice.

M. Voicu, AI (III)

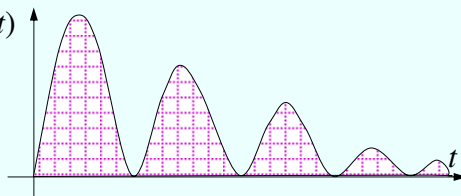
C7 (34)

32

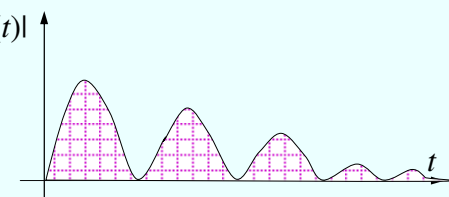

6.2. Indicatori sintetici de calitate

1° ISE (integral of the square of the error)

$$I_1 = \int_0^T e^2(t) dt, \quad T \geq t_s.$$

2° IAE (integral of the absolute magnitude of the error)

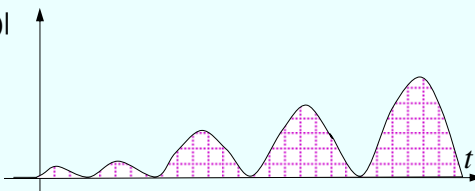
$$I_2 = \int_0^T |e(t)| dt, \quad T \geq t_s.$$

M. Voicu, AI (III)

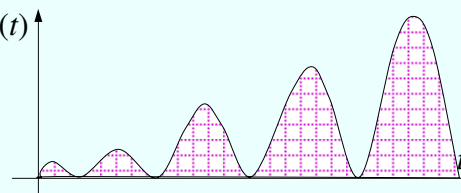
C7 (34)

33

3° ITAE (int. of the time multipl. by the abs. magn. of the error)

$$I_3 = \int_0^T t |e(t)| dt, \quad T \geq t_s.$$

4° ITSE (int. of the time multipl. by the square of the error)

$$I_4 = \int_0^T t e^2(t) dt, \quad T \geq t_s.$$

Pentru un indice I_i prestabilit, se determină parametrii ajustabili ai regulatorului astfel ca $I_i = \text{minim}$.

M. Voicu, AI (III)

C7 (34)

34